

TIEDOSTA ARVIOINTIIN

tavoitteena paremmat palvelut

Ikäihmisten hoiva: säästääkö kotihoito kunnille?

Pekka Rissanen, THL, arviointijohtaja, professori

Laitoksesta palveluasuntoon, ympäri vuorokautisesta kotiin

- Vanhuspalvelulaki 2013:
  - ”Pitkäaikainen hoito ja huolenpito toteutetaan ensisijaisesti **yksityiskotiin tai** muuhun **kodinomaiseen** hoitopaikkaan annettavilla sosiaali- ja terveyspalveluilla..”
- Pitkäaikainen hoito siirtynyt
  - Vanhainkodeista ympärivuorokautiseen palveluasumiseen
  - Ympäri vuorokautisesta kotiin annettuun hoitoon.
- Miten nämä muutokset vaikuttavat muiden sote-palvelujen käyttöön ja kustannuksiin?

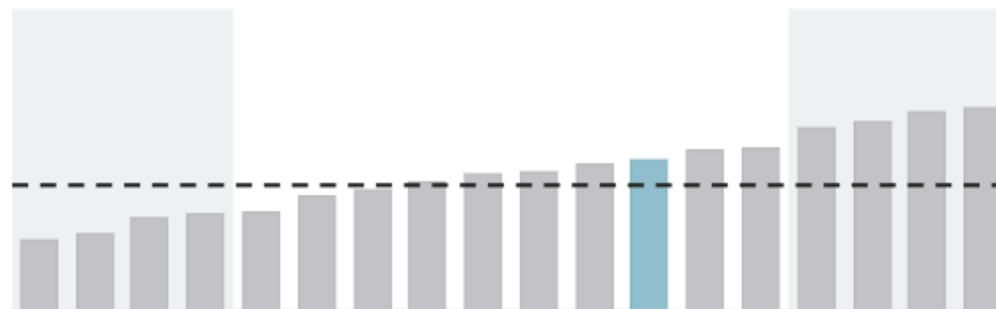
Kotihoitoa vähintään 3 krt. / päivä

(min: Kymenlaakso 9%; max Pohjois-Savo 27%)

Säännöllisen kotihoidon 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 30.11., joilla kotihoidon käyntejä 90 tai enemmän kertaa kuukaudessa (%)

Etelä-Savo:

20 %

----- Koko maa: 16,5   ■ Valittu maakunta   ■ 4 alinta ja 4 ylintä

Vuosi: 2017

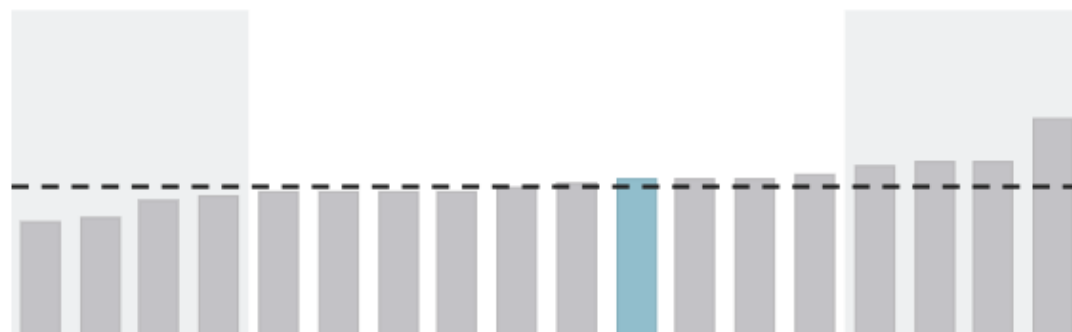
Solun tunniste: 2672.950

Kotipalvelujen resurssit maakunnittain (Kymenlaakso 26 % - Etelä-Karjala 50%)

Kotihoidon henkilöstön osuus ikäihmisten palvelujen henkilöstöstä, %

Kainuu:

36 %

----- Koko maa: 34

■ Valittu maakunta

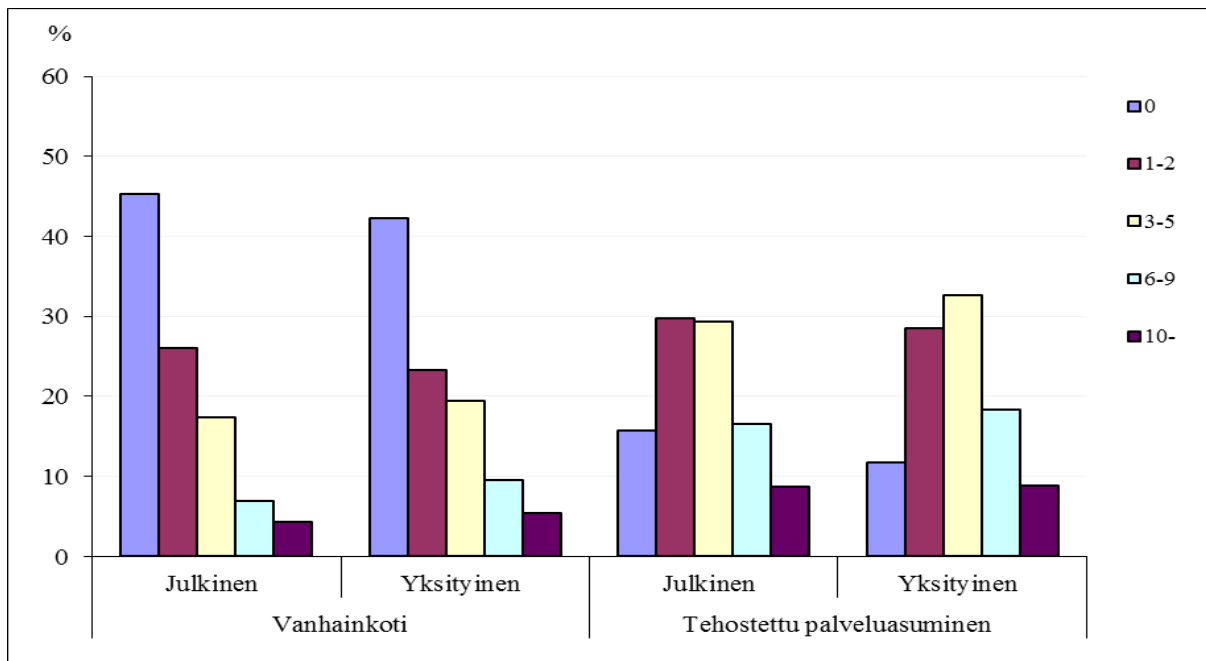
■ 4 alinta ja 4 ylintä

Vuosi: 2016

Solun tunniste: 5267.954

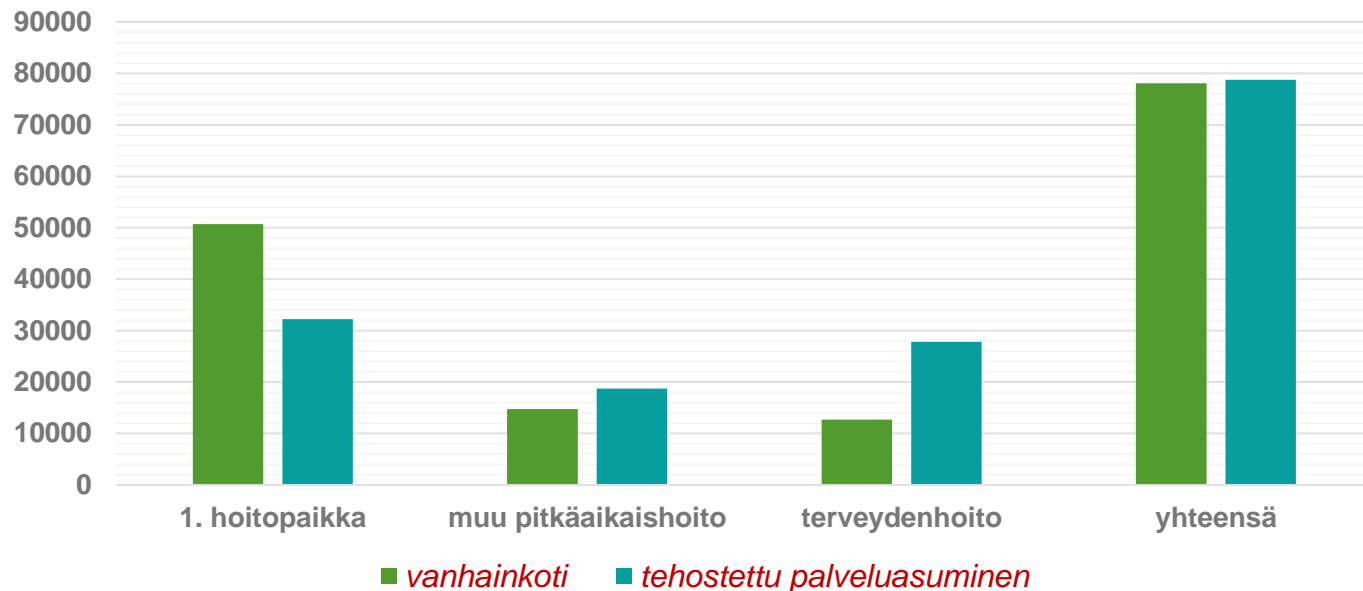
proto.thl.fi/tietoikkuna

Siirtymien määrä henkilöillä, jotka olivat 12 kk ennen kuolemaa pitkäaikaishoitopaikassa (lähde: Forma 2012)

Vanhainkoti vs. palveluasuminen – 70+ v. loppuelämän palvelujenkäyttö (lähde: Rissanen ym. 2015)

Kustannukset 2006 - 2008, € (2008 hinnoin)

Case Tampere (Lähde: Sitra 2015)

Siträn selvityksiä
94

Laitoksesta kotiin – syntyikö säästöjä?

Ikäihmisten palveluiden
muutosten kustannus-
vaikutukset Tampereella

Jarkko Lumio
Kesäkuu 2015

Hoitomuotojen yksikkökustannuksia

	v. 2009		v. 2012		v. 2013	
	Tampere	Kuusikko	Tampere	Kuusikko	Tampere	Kuusikko
Kotihoito (käynti) *	48,1	45,5	44,9	40,3	35	37
Tehost.palv.as. **	86,4	97,4	86,8	89,5	105,5	121
Vanhainkoti	174,3	175,8	181,2	197,3	187	200
Tk-pitkäaik.	208,1	238,4	213,7	258,4	226	268
Tk-lyhytaik.	203,2	297,3	211,8	303,3	223	279

Kotihoidon yksikkönä on käynti ilman tukipalveluita (hoitotarvikkeet ym.). Kun kokonaiskustannukset on jaettu tasan keskimääräisellä asiakasmäärällä, saadaan kotihoidon hoitokäyntien ja tukipalvelujen keskimääräiseksi asiakkuuspäivän hinnaksi 36,5 euroa/vuorokausi. (Lähde KPMG.) Kotihoidon tuntikustannus tukipalveluineen on 89,73 euroa. Kotihoidon kokonaiskustannuksia tarkastellaan jäljempänä.

* Tehostetun palveluasumisen ja kotihoidon yksikköhinta ei ole vertailukelpoinen laitoshoitoon, koska asiakasmaksutulojen ero on huomioimatta ja hinnalla katettava palvelukokonaisuus, esimerkiksi asumiskulut, on sisällöltään erilainen.

Sitra: Kotihoidon vrk-kustannukset riippuvat ikäihmisen tarpeista!

Taulukko 14. Kotihoitoasiakkaat kustannuskvartaaleittain ja kvartaalin keskimääräiset hoitokäyntien vuorokausikustannukset.

Lähde: KPMG.

2013	Kallein kustannuskvartaali	2. kallein kustannuskvartaali	3. kallein kustannuskvartaali	Edullisin kustannuskvartaali	Kvartaalit keskimäärin	€/asiakas/vrk keskimäärin (as.määrillä painotettu)
Asiakkaiden lkm, (n = 3 873)	247	423	702	2492	966	
Osuus kaikista, %	6,4	10,9	18,2	64,3		
Hoitokustannukset yht. / vrk	35 176 €	35 228 €	35 214 €	35 243 €	35 215 €	
Hoitokust./asiakas/vrk	142 €	83 €	50 €	14 €	72 €	36,5 €

Taulukko 17. Kotihoidon kustannuskokonaisuus. Keskimääräiset kotihoitokäyntien, sairaalahoidon ja avopalveluiden kustannukset asiakaskvartaaleittain.

2013	Kallein kustannus-kvartaali	2. kallein kustannus-kvartaali	3. kallein kustannus-kvartaali	Edullisin kustannus-kvartaali	Kvartaalit keskimäärin	€/asiakas/vrk keskimäärin (as.määrillä painotettu)
Asiakkaiden lkm (n = 3 873)	247	423	702	2 492	966	
Osuus kaikista %	6,4	10,9	18,1	64,3		
Hoitokustannukset yht./vrk	35 176 €	35 228 €	35 214 €	35 243 €	35 215 €	
Hoitokust./asiakas/vrk	142 €	83 €	50 €	14 €	72 €	36,50 €
Sairaalakustannukset yht./vrk	6 924 €	15 505 €	31 251 €	90 228 €	35 977 €	
Sairaalakustannukset/asiakas/vrk	30 €	39 €	47 €	38 €	38 €	39,20 €
Hoitokäynnit ja sairaalapäivät yht. / vrk	172 €	122 €	97 €	52 €	110 €	75,70 €
Avopalvelut (omalääkäri, matkat ym.)	11 €	11 €	11 €	11 €	11 €	11 €
Kotihoito, sairaalat ja avohoito yht. / vrk	183 €	133 €	108 €	62 €	121 €	86,70 €

Yhteenvetoa Tampereen tuloksista

- ”Kun tarkastellaan kunnalle aiheutuvia kustannuksia, tehostetun palveluasumisen 101 euron kustannustaso saavutetaan kotihoidossa jo lähes yhdellä päivittäisellä hoitokäynnillä.”
- ”Vanhainkotihoidon kustannus ylitetään, kun kotihoidon keskimääräiseen kustannukseen lisätään toisen hoitokäynnin 35 euron kustannus.”
- ”Pitkäaikaisen sairaalahoidon kustannustaso saavutetaan noin kolmella päivittäisellä käynnillä.”

Yhteenvetoa Tampereen tuloksista

- ”Sairaalajaksojen määrä on lisääntynyt vuodesta 2009 jatkuvasti noin 20 prosenttia vuodessa.”
- ”Kehitys on todennäköisimmin seurausta siitä, että hoitoa tarvitsevia vanhuksia pyritään entistä enemmän hoitamaan kotihoitona.”
- ”Kotihoitoasiakkaiden sairaalahoitoon tarvitaan nykyisellä järjestelytavalla yli 200 paikkaa”

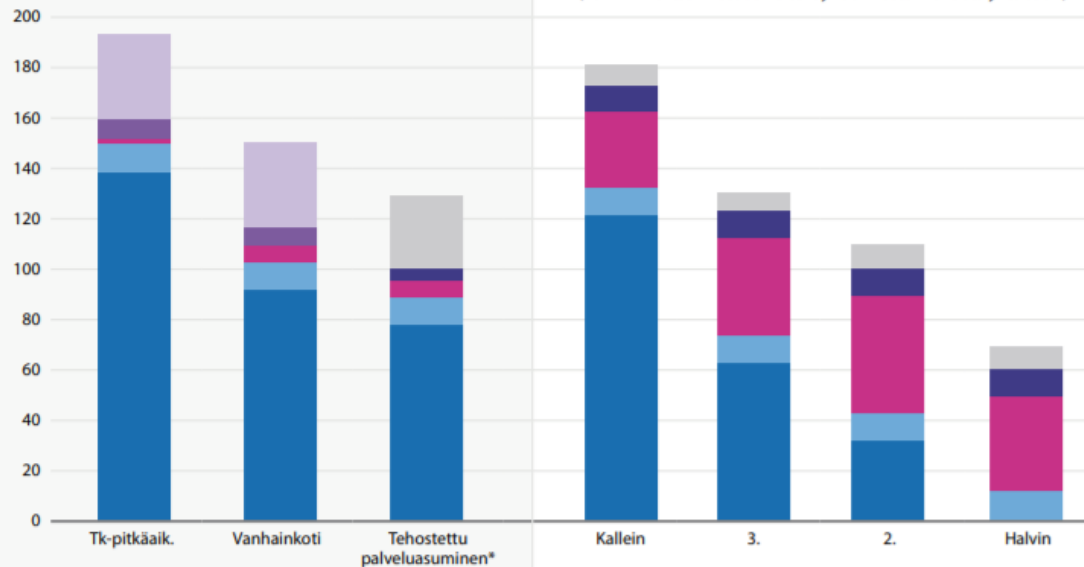
Kuvio 5. Kaupungin ja valtion nettokustannukset eri hoitomuodoissa.

Asiakasmaksujen vaikutus huomioitu vähentämällä ne hoitokustannuksista.

e/vrk

Kotihoidon kustannuskvartaalit

(Kunkin kvartaalin osuus hoitokäyntien kustannuksista yhtä suuri)

Tilat/asuminen

Sairaalajaksot

Valtion osuus
kustannuksista

* Asumisen tuet vain tehostetussa
palveluasumisessa (ei kotona asuvilla)
Myös verotuet kotipalveluihin
puuttuvat

Lääkkeet

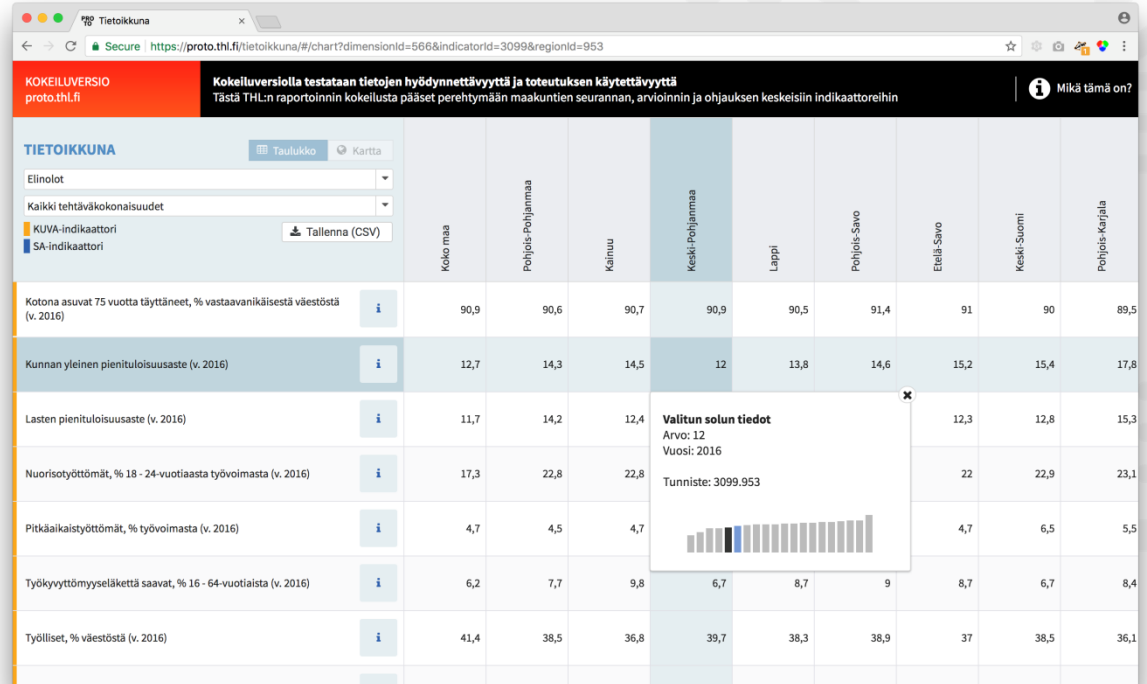
Ateriat

Avopalvelu keskim.

Hoito

Arviointitiedolle oma käyttöliittymä

- <http://proto.thl.fi/tietoikkuna>
- Sisältöjä ja tietoja päivitetään edelleen.

Julkari.fi

- [Maakuntaraportit julkaistaan 10-11/2018](#)
- Esim. oheinen julkaisu Julkarissa:
  - Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus THL:n asiantuntijaryhmä

TIEDOSTA ARVIOINTIIN
tavoitteena paremmat palvelut

PÄÄTÖSTEN TUJEKSI

Sosiaali- ja
terveystieteiden tutkimuskeskus
Pohjois-Karjala

Asiantuntija-arvio,
syksy 2018

THL:n asiantuntijaryhmä

2018 | 2018 HARJOITUS

Ensiarvio
Första Utvärderingen

Kiitos!